

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep
0033 Oslo

Oslo, 2525.04.20222

Deres ref.:
22/1117-2

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2022/5031

Saksbehandler:
Charlotte Hallerud

Miljødirektoratets kommentarer til offentlig høring om TFO-utvidelse 2022

Klimarisiko gjør lønnsomheten ved fremtidig petroleumsvirksomhet usikker, og Miljødirektoratet vurderer at Norge bør konsentrere mulig ny aktivitet til områder der det i minst mulig grad er sårbare miljøverdier.

Vi vurderer områdene som foreslås inkludert i TFO som miljømessig utfordrende i hele eller deler av året og fraråder den foreslåtte utvidelsen. Det bør heller ikke tildeles nye lisenser innenfor SVO eller foreslåtte SVO i eksisterende TFO-areal.

Klimarisiko ved utvidelsen av TFO-området, og eventuelle tildelinger gjennom TFO 2022, bør vurderes og synliggjøres med scenarioanalyser og stresstesting.

Bakgrunn

Vi viser til brev fra Olje- og energidepartementet (OED) datert 17. mars 2022 hvor det bes om kommentarer til forslag til utvidelse av arealer for Tildeling i forhåndsdefinerte områder i (TFO) 2022. I høringsbrevet bes det kun om innspill knyttet til om hvorvidt det er tilkommet ny, vesentlig informasjon som er relevant for beslutningen om hvor det kan være petroleumsaktivitet etter at den relevante forvaltningsplan ble behandlet, jf. Meld. St. 20 (2019-2020). OED viser til at forslaget til utvidelse av området er basert på Oljedirektoratets petroleumsfaglige vurderinger. OED viser i sitt høringsbrev til at Regjeringen vil komme tilbake til hvordan Hurdalsplattformens formulering om at klima og miljø skal vurderes mer helhetlig i TFO-runder vil bli fulgt opp for runder etter årets runde.

I forbindelse med tildeling i forhåndsdefinerte områder (TFO) for 2022, foreslår OED å utvide arealet som omfattes av ordningen med 31 blokker i Barentshavet.

Som høringsinstans i denne prosessen legger Miljødirektoratet til grunn eksisterende rammer for petroleumsvirksomhet i forvaltningsplanene. Vår rolle her er å gi anbefalinger knyttet til OEDs forslag til utlysning basert på miljøfaglige vurderinger av tilgjengelig kunnskap. Miljødirektoratets oppgave som myndighetsutøver kommer på et senere tidspunkt, men *hvor* lisenser tildeles har

betydning for vår myndighetsutøvelse. I enkelte områder med særlig verdifulle og sårbare miljøverdier, er vår erfaring at det er utfordrende å regulere petroleumsaktivitet for å ivareta miljøhensyn tilstrekkelig. Vår erfaring med regulering legger vi også til grunn i våre miljøfaglige innspill.

Miljødirektoratet har også en viktig rolle som faglig rådgiver overfor Klima- og miljødepartementet og som faglig høringsinstans på tvers av sektorer knyttet til forhold som er av betydning for måloppnåelse i klima- og miljøpolitikken.

TFO-arealet omfatter mange sårbare områder

Basert på usikkerhet knyttet til fremtidig petroleumsvirksomhet generelt, jf klimarisiko, er Miljødirektoratets vurdering at Norge som et minimum bør konsentrere mulig ny aktivitet til områder med lavest mulig tilstedeværelse av sårbare miljøverdier.

Tilnærmet alle SVOer for tobis er inkludert i TFO-arealet, men vi gjentar vår fraråding om å tildele flere lisenser i disse områdene. TFO bør heller ikke utvides til å omfatte flere sårbare områder.

Norge har miljømål som sier at menneskelig aktivitet i særlig verdifulle og sårbare områder skal vise særlig aktsomhet og foregå på en måte som ikke truer områdenes økologiske funksjoner eller naturmangfold, samt at forvaltningen skal ta særlig hensyn til behov for beskyttelse av sårbare naturtyper og arter i særlig verdifulle og sårbare områder.

Vi viser til våre høringskommentarer til offentlig høring om TFO 2021, hvor vi kommenterte at blokker i miljøfølsomme områder inkluderes i TFO på tross av miljøfaglige råd. Det foregår petroleumsaktivitet på norsk sokkel i miljøfølsomme områder hvor det er utfordrende å regulere enkeltaktiviteter tilstrekkelig. Dette gjelder både letevirksomhet og utbygginger. TFO ble i 2021 ytterligere utvidet til å omfatte områder Miljødirektoratet vurderer som miljømessig utfordrende.

Vi påpekte i høringen i 2021 spesielt utfordringer ved regulering av petroleumsaktivitet som grenser mot tobis-områdene, og frarådet tildeling av flere lisenser i disse områdene. I TFO 2021 ble det tildelt en lisens som overlapper i sin helhet med deler av tobisområdet Vestbanken, og en lisens som overlapper delvis med Inner Shoal West. Det er usikkerhet knyttet til hvor stor samlet belastning området tåler før miljøverdiene forringes, og miljømålene for havområdene ikke nås.

Miljøfaglige vurderinger av foreslått utvidelse av TFO

Miljødirektoratet vurderer petroleumsaktivitet i disse områdene som miljømessig utfordrende i hele eller deler av året og fraråder den foreslåtte utvidelsen. Nærmere om grunnlaget for dette er gitt under.

Kunnskapsgrunnlaget for havområdene våre forbedres løpende, og vi får stadig ny kunnskap om sårbare og verdifulle miljøverdier og områder. Denne nye kunnskapen om miljøverdier i norske havområde er lagt til grunn og vurdert i rapporten "Særlig verdifulle og sårbare områder (SVO) i norske havområder – Miljøverdi, en gjennomgang av miljøverdier og grenser i eksisterende SVO og forslag til nye områder (Rapport fra havforskningen 2021-26, utarbeidet på oppdrag fra Faglig

forum for norske havområder)". Denne rapporten samler eksisterende og ny kunnskap, og utgjør et oppdatert og forbedret kunnskapsgrunnlag om miljøverdier i våre havområder.

I november 2021 publiserte Artsdatabanken ny rødliste for Norge. Flere sjøfuglarter har fått forverret status, som følge av den pågående bestandsnedgangen. Fastlandsbestanden av polarlomvi har nå kommet opp som kritisk truet (CR), mens Svalbardbestanden har fått forverret status fra nær truet (NT) til sårbar (VU). Lunde har gått fra sårbar (VU) til sterkt truet (EN).

Områder nord mot iskantsonen og viktige områder for lomvi og polarlomvi

Blokkene som foreslås inkludert i TFO-arealet i Barentshavet overlapper med eller kan påvirke områder med høye tettheter av sårbare miljøverdier i hele eller deler av året. Dette gjelder spesielt områder nord mot iskantsonen. Svømmetrekk (foregår i august -september) og viktige høst- og vinterområder for lomvi, samt viktige høst/vinterområder for polarlomvi. Juni 2021 publiserte HI oversikt over foreslåtte SVOer (utvidelser og opprettelser)¹. Både iskantsonen og høst/vinterområdene for lomvi er nå også nærmere beskrevet i dette arbeidet, som hhv Iskantsonen (BH2) og Det sentrale Barentshavet (BH7). Ferske SEATRACK data viser at områdene fortsatt er viktige for sjøfuglene våre hele året, og da spesielt på høsten og vinteren². Nye data som er under bearbeiding indikerer også at sentrale områder i Barentshavet også er viktig for svømmetrekket til polarlomvi fra Bjørnøya (NP, pers med).

- Blokkene 7426-10, -11, -12 overlapper delvis med grensen for 0,5 % isfrekvens (1990-2019), som er den faglig anbefalte grensen for vurderingen av iskantsonen som sårbar (også faglig avgrensning av BH2). Videre overlapper blokkene 7231-1, -2, -3, -5, -6 og 7326-11, -12, 7327-10, -11, -12, samt 7328-10 helt eller delvis med svømmetrekk for lomvi fra Bjørnøya
- Blokkene 7231-1, -2, -3, -5, -6, 7328-7, -8, -9, 10, 11, 12 samt 7327-9 overlapper helt eller delvis med BH7
- Resterende blokker overlapper med viktige områder for polarlomvi i høstperioden.

SVO Iskantsonen (BH2)

SVO Iskantsonen (tidligere BH6) er foreslått utvidet til å omfatte maksimal isutbredelse. Iskantsonen er en overgangssone mellom isfritt og isdekket hav, hvor iskonsentrasjonen er mellom 15 og 80 prosent. Fagekspertgruppen anbefaler at sørlig grense for dette SVO-et endres til maksimal isutbredelse, dvs. yttergrensen for det største aggregerte arealet med isfrekvens større enn 0,5 prosent, for å fange opp en større andel av de biologiske prosessene som er knyttet til dette området.

Iskantsonen er definert som et Særlig verdifullt og sårbart område (SVO) fordi området har høy produksjon av plante- og dyreplankton og det utgjør leve- og beiteområdet for store økonomisk og økologisk viktige fiskearter, sjøpattedyr og sjøfugl. Ismåke (VU), krykkje (EN), havhest (EN), alkekonge, teist (NT) og polarlomvi (CR) beiter alle nær og i iskantsonen om sommeren, flere av disse artene gjennom hele året. Høye biomasser av yngel av torsk, hyse, lodde og uer, som er viktig mat for både fisk, sjøfugl og sjøpattedyr i området på sommeren-høsten, sørger for høy

¹ Særlig verdifulle og sårbare områder (SVO) i norske havområder - Miljøverdi. En gjennomgang av miljøverdier og grenser i eksisterende SVO og forslag til nye områder

² <https://seatrack.seapop.no/map/>

produktivitet i området. Mesteparten av populasjonen av lodde som ikke er gyteklar overvintrer nær iskanten og følger isen nordover ved smelting om våren. Området er et viktig oppvekstområde for polartorsk (EN). Polartorsk er tilpasset is og arktiske vannmasser og har vist en generell nedadgående trend i Barentshavet de siste 15 år.

Forvaltningsplanen tillater ikke leteboringer nærmere enn 50 km fra områder med observert havis i perioden fra 15. desember til 15. juni.

Det sentrale Barentshavet (BH7)

Det sentrale Barentshavet er foreslått som nytt SVO på grunn av betydningen området har for en rekke pelagisk beitende sjøfuglarter i høst- og vintersesongen.

Området har en rik forekomst av raudåte (*Calanus finmarchicus*), og er et viktig område for bunnslåing av fiskeyngel (lodde, sild, torsk, hyse m.m.). Torsk og hyseyngel bunnsår om vinteren, mens yngel av andre arter holder seg i øverste vannmasser hvor de er tilgjengelige for større fisk, sjøpattedyr og sjøfugl. Artsrikdommen for fisk i det sentrale Barentshavet er større enn i områdene rundt. Området innehar en stor andel sjøfugl nasjonalt og internasjonalt, da mytende sjøfugl fra hekkekolonier rundt hele Barentshavet samles her på svømmebeite om høsten. Loggerdata fra SEATRACK viser at området er viktig gjennom store deler av året for sjøfugl. Området er spesielt viktig for en rekke pelagisk beitende sjøfuglarter som rødlistet lomvi, polarlomvi, krykkje, lunde og havhest i høst- og vintersesongen. De aktuelle sjøfuglartene i området er alle sårbare for menneskelig påvirkning.

Beredskap mot akutt forurensning

Blokkene som foreslås utlyst ligger langt nord i Barentshavet i områder hvor det vil være utfordrende å etablere en god beredskap mot akutt forurensning. Nye analyser DNV-GL har gjennomført for Kystverket, viser at det er operasjonelle begrensinger for beredskapen i hele vinterperioden. Som tidligere påpekt fra Miljødirektoratet og andre, er beredskap mot akutt forurensning krevende i Barentshavet. Det er fremdeles behov for videreutvikling av beredskapen for å håndtere spesielle forhold som tåke, is, mørke, lange avstander og lite utbygd infrastruktur.

Klimarisiko

Fra både et klima- og et samfunnsøkonomisk perspektiv er det viktig å forstå hvilken klimarisiko den foreslåtte leteaktiviteten innebærer. I lys av Parisavtalens 1,5-gradersmål bør man i en klimarisikovurdering stressteste mot en verden hvor utslippene av klimagasser halveres innen 2030, og når netto null utslipp av CO₂ rundt 2050. En slik utslippsbane vil gi 50 % sannsynlighet for å holde den globale oppvarmingen under 1,5 C og vil være konsistent med EUs klimamål.

Vi anbefaler at utvidelsen av TFO-området, og eventuelle tildelinger gjennom TFO 2022, også vurderes i et slikt perspektiv.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Ann Mari Vik Green
seksjonsleder

Charlotte Hallerud
seniorrådgiver

Kopi til:
Klima- og miljødepartementet